

## USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **B. Y.**, zast. JUDr. Petrem Navrátilem, advokátem, se sídlem Joštova 138/4, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 10. 2022, č. j. OAM-480/ZA-ZA12-ZA16-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 4. 2023, č. j. 56 Az 4/2022-27,

### t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

### Odůvodnění:

[1] Nadepsaným rozhodnutím žalovaný rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany žalobci podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále též „zákon o azylu“).

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou u Krajského soudu v Brně, jenž ji v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl.

[3] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, ve které namítá, že krajský soud opomenul vady postupu žalovaného, které byly v žalobě vytýkány. Má za to, že důvody, jež stěžovatele vedly k opuštění vlasti a které vylicil ve správním řízení – jeho kurdský původ a fakt, že je ateistou (pročež čelil v zemi původu obtížím, nevraživosti a pro odmítání islámu též nátlaku a posměchu, zažil ústrky pro svůj etnický původ i ze strany branců při výkonu vojenské služby) – jsou jednoznačně podřaditelné pod § 12 zákona o azylu. Informace MZV z listopadu 2020 a Informace OAMP z dubna 2021, z nichž se v řízení vycházelo, jsou neaktuální a neodráží faktickou situaci Kurdů v Turecku, zvláště vzhledem k dynamickému vývoji situace v souvislosti s eskalací konfliktu na Ukrajině. Posílení mezinárodně-politického vlivu Turecka se projevuje i v nárustu sebevědomí Turků v tažení proti kurdské menšině.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že má za to, že kasační stížnost nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je nepřijatelná. Podklady, z nichž vycházel, jsou zejména z let 2021 a 2022, což je vzhledem k datu pohovoru 5. 5. 2022 dostatečně aktuální.

Stěžovatel měl navíc možnost se k podkladům, tedy i jejich aktuálnosti, vyjádřit, stejně jako kdykoliv doplnit podklady další, přičemž ani jedno neučinil. Kasační námitky stěžovatele jsou pouze obecného charakteru a žalovaný se všemi rozhodnými skutečnostmi dostatečně vypořádal. Kasační stížnost navrhuje odmítnout pro nepřijatelnost případně zamítnout pro nedůvodnost.

[5] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[6] Před zahájením meritorního přezkumu věci se Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (což je také nyní projednávaná věc), pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[7] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[8] V posuzovaném případě Nejvyšší správní soud shledal, že žádná z těchto podmínek nebyla naplněna, a kasační stížnost je proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[9] V nyní projednávané věci stěžovatel namítá, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav a došel k nesprávnému závěru, když situaci stěžovatele nepodřadil pod § 12 zákona o azylu. Důvody pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu poté stěžovatel staví na své příslušnosti ke kurdskému etniku a skutečnosti, že je ateistou.

[10] Nejvyšší správní soud konstantně judikuje, že samotná kurdská národnost u osoby turecké státní příslušnosti není bez dalšího důvodem pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Obavy z pronásledování jsou namístě zejména u politicky činných osob nebo osob zapojených do neúspěšného státního převratu. Kasační stížnosti založené na námitce nesprávného posouzení otázky pronásledování kurdské menšiny v Turecku odmítl Nejvyšší správní soud např. v usnesení ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 Azs 177/2018-28, ze dne 25.

pokračování

4. 2019, č. j. 8 Azs 352/2018-46, ze dne 21. 1. 2021, ze dne 14. 12. 2022, č. j. 2 Azs 48/2022-35, či ze dne 4. 5. 2023, č. j. 4 Azs 299/2022-37; podrobně se pak touto problematikou zabýval např. v rozsudcích ze dne 11. 9. 2012, č. j. 4 Azs 34/2011-154, ze dne 10. 12. 2015, č. j. 9 Azs 250/2015-23, či ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27. Již dříve uvedl, že se „zabýval také postavením kurdské menšiny v Turecku, přičemž v souladu s ustálenou rozhodovací praxí dospěl k závěru, že obtíže spojené s příslušností k této etnické skupině nedosahují intenzity pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) či b) zákona o azylu, případně vážné újmy podle § 14a odst. 2 téhož zákona. (...) obavy z pronásledování by mohly být namísto zejména u politicky aktivně činných osob, resp. osob zapojených do neúspěšného státního převratu, takové skutečnosti však stěžovatel neurvedl“ (srov. usnesení ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 Azs 177/2018-28). Dále Nejvyšší správní soud rovněž uvedl, že „nelze stěžovateli přisvědčit, že by kurdští příslušníci v Turecku byli na celém území státu tak běžně a závažně pronásledováni, že by tato skutečnost zakládala důvod pro udělení mezinárodní ochrany“ (srov. usnesení ze dne 25. 4. 2019, č. j. 8 Azs 352/2018-46).

[11] Nejvyšší správní soud v projednávaném případě neshledal žádnou specifickou okolnost, pro niž by se měl od výše citované judikatury odchýlit; a to ani z tvrzení samotného stěžovatele ani ze zjištění žalovaného. Jak podrobně vypořádal krajský soud v bodech [27] a [28] napadeného rozsudku, stěžovatel v Turecku nebyl politicky aktivní a do žádného konfliktu se státem se nikdy nedostal. Konflikty a problémy kvůli svému kurdskému původu či ateismu měl stěžovatel vždy jen se soukromými osobami. Jak navíc uvádí krajský soud v bodě [25] napadeného rozsudku, Turecko je sekulárním státem, jehož ústava garantuje svobodu vyznání. Nejvyšší správní soud si je vědom, že situace v Turecku se může vyvíjet, a to i v souvislosti s eskalací konfliktu na Ukrajině. Tvrzení stěžovatele o stupňujícím se útlaku kurdské menšiny v souvislosti s růstem sebevědomí státních činitelů jsou však velmi obecného charakteru. Stěžovatel necituje žádné konkrétní podklady ani neuvádí žádné konkrétní situace, jež by na stěžovatele v souvislosti s tvrzenými změnami, měly reálný dopad. V této souvislosti uvádí rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79: „Pokud žadatel o udělení azylu není vystaven žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů, resp. nemá z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach, popř. takové skutečnosti ve správním řízení vůbec netvrdí, pak nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., a to i přes skutečnost, že pochází ze země s nedemokratickým a autoritativním režimem, který zásadním způsobem diskriminuje a potlačuje opozici, resp. osoby zastávající politicky odlišné názory.“

[12] Stěžovatel namítá, že informace, které žalovaný shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Turecku, jsou již neaktuální a nereflktují aktuální stav. Z obsahu spisu i rozhodnutí žalovaného plyne, že konkrétně byly podklady rozhodnutí: Zpráva Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), Turecko – Přehled situace v Turecku, březen 2021; Informace OAMP, Turecko – Bezpečnostní a politická situace v zemi, červenec 2022; Informace MZV, Turečtí občané kurdského původu, listopad 2020; Zpráva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) – turecký policejní sbor, únor 2022; Informace OAMP, Turecko – Svoboda vyznání v Turecku, duben 2021; Zpráva ČTK, Turecká inflace je nejvyšší od roku 1998, ze dne 3. 8. 2022. Dne 5. 9. 2022 se stěžovatel dostavil ke správnímu úkonu seznámení s podklady, kdy

k podkladům se nevyjádřil ani nechtěl navrhnout žádné skutečnosti či další informace relevantní pro věc.

[13] Nejvyšší správní soud má tedy za to, že žalovaný si řádně obstaral aktuální podklady pro rozhodnutí věci, kdy dle § 75 odst. 1 s. ř. s., při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Judikatura sice dovodila možnost prolomení tohoto pravidla, avšak jen ve výjimečných případech. Důvod pro prolomení § 75 odst. 1 s. ř. s. dále vyplývá z čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), podle něhož jsou členské státy EU povinny zajistit, aby měl žadatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany k dispozici účinný opravný prostředek, jehož podstatou je úplné a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky, a to alespoň v řízení o opravném prostředku u soudu prvního stupně. V případě České republiky se uvedené vztahuje na správní soudnictví u krajského soudu (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27). Aplikací čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice a jeho konkrétními dopady do soudního řízení správního se Nejvyšší správní soud v rámci své rozhodovací praxe již opakovaně zabýval. V rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, dovodil, že i za aplikace dotčeného článku procedurální směrnice lze uplatňovat pouze takové nové skutečnosti, které žadatel o udělení mezinárodní ochrany nemohl bez svého zavinění uvést již v řízení před správním orgánem. Současně zdůraznil, že „[p]ovinnost určenou čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU nelze chápat jako podporu bezdůvodného roztržštění vylíčení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v různých fázích řízení, včetně přezkumného soudního řízení. Jedná se o opatření, které má zamezit nesprávnému posouzení situace žadatelů ve světle aktuálních poměrů a závažných změn situace v zemi jejich původu či jejich osobních poměrů.“ K prolomení § 75 odst. 1 s. ř. s. prostřednictvím čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice může tedy obecně dojít, avšak musí k tomu být relevantní důvod (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu 20. 12. 2023, č. j. 4 Azs 313/2023-29).

[14] V nyní projednávané věci však ze spisového materiálu ani tvrzení stěžovatele nevyplývaly žádné skutečnosti, jež by ve smyslu výše uvedeného prolomení pravidla § 75 s. ř. s. vyžadovaly. Nemůže obstát námitka obecného charakteru spočívající v pouhém tvrzení, že politická a společenská situace v Turecku se ve vztahu ke kurckému etniku od doby vydání žalovaného zhoršila. Stěžovatel v kasační stížnosti nemůže úspěšně namítat, že žalovaný či soud v předcházejícím řízení nezjistil důsledně skutečný stav věci, pokud sám neuvádí skutečnosti či důkazy, které pro takové tvrzení svědčí (srov. rozsudek NSS ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004 – 37).

[15] Závěrem Nejvyšší správní soud dodává, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 359/2019 – 52). Pokud má stěžovatel zájem setrvat v České republice a žít zde, je třeba, aby o to usiloval prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců.

pokračování

[16] Na základě výše uvedeného neshledal Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu v rozporu se stávající judikaturou správních soudů, ani nenalezl jiný důvod zakládající přijatelnost kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., a proto stížnost odmítl jako nepřijatelnou.

[17] Jelikož stěžovatel neměl v řízení o kasační stížnosti úspěch a žalovanému nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti, Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

**P o u č e n í:** Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2024

Mgr. Aleš Roztočil  
předseda senátu